

**СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАН РАДА
УПРАВЕ ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ И
УПРАВНОГ ОДБОРА ЗА ПЕРИОД 2024 - 2026. ГОДИНА**

(март, 2023. године)

САДРЖАЈ

Поглавље 1. Стратешки оквир.....	3
Поглавље 2. Визија и мисија	4
Поглавље 3. Учесници и партнери	5
Поглавље 4. Основна програмска одређења.....	5
<i>Средњорочни циљ: Стабилан и транспарентан систем финансирања Босне и Херцеговине, управљање и контрола јавних финансија и испуњење међународних обавеза.....</i>	<i>5</i>
<i>Специфични циљ 1.1. Ефикасно и одговорно провођење политике индиректног опорезивања.....</i>	<i>5</i>
<i>Програм 1.1.1. Развијање учинковитог прикупљања индиректних пореза.....</i>	<i>6</i>
<i>Специфични циљ 1.2. Унапрјеђење смјештајних капацитета и квалитета услуга у области индиректних.....</i>	<i>8</i>
<i>Програм 1.2.1. Повећање ефикасности капацитета за прикупљање индиректних пореза.....</i>	<i>9</i>
<i>Програм 1.2.2. Развој ефикасног система пружања услуга обвезницима индиректних пореза.....</i>	<i>9</i>
<i>Специфични циљ 1.3. Осигурање макроекономске стабилности и унапрјеђење законског оквира и система расподеле индиректних пореза.....</i>	<i>10</i>
<i>Програм 1.3.1. Креирање политике индиректног опорезивања.....</i>	<i>10</i>
Поглавље 5. Ресурси и капацитети потребни за постизање циљева	11
• <i>Предвиђени извори финансирања (буџет, ванбуџетска средства).....</i>	<i>11</i>
• <i>Јачање организационих капацитета потребних за извршење плана.....</i>	<i>11</i>
Поглавље 6. Оквир за праћење провођења плана и евалуацију резултата	11
• <i>Дефинисање кључних показатеља.....</i>	<i>11</i>
• <i>Методи за прикупљање информација о показатељима.....</i>	<i>12</i>
• <i>Основни закључци претходног Извјештаја о провођењу плана рада.....</i>	<i>12</i>
• <i>Проблеми у провођењу.....</i>	<i>13</i>

Поглавље 1. Стратешки оквир

Средњорочни план рада Управе за индиректно опорезивање и Управног одбора за период 2024-2026. година сачињен је у складу са Одлуком о поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ број 62/14) уз уважавање обавеза из Стратешког оквира институција Босне и Херцеговине до 2030. године, из Споразума о стабилизацији и придруживању БиХ и ЕУ, аналитичког извјештаја стања сачињеног на основу аналитичких података из извјештаја о раду УИО за 2022. годину и проведене SWOT и PESTLE анализе за сагледавање стања у којем УИО функционише, те поштивање обавеза из усвојених стратегија из којих произилазе обавезе за УИО. Поред наведеног, трогодишњи стратешки правац развоја УИО дефинисан је у складу са законским прописима који регулишу област индиректних пореза и у складу са којима су утврђени стратешки циљеви УИО и Управног одбора (у даљем тексту: УО).

УО је у складу са чланом 14. став 1. тачка (иии) Закона о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ”, бр. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 и 91/17) надлежан за дефинисање стратешких циљева Управе и оцјену успјешности УИО у постизању тих циљева.

Одлуком о поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ”, број 62/14) донесеном од стране Савјета министара БиХ прописан је, између осталог, поступак средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама Босне и Херцеговине у складу са надлежностима Савјета министара БиХ и институција БиХ утврђених Уставом, законима и другим прописима Босне и Херцеговине и обавеза институција БиХ да припреме и донесу свој средњорочни план рада.

УИО је успостављена 2003. године доношењем Закона о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини као самостална управна организација и једина институција у БиХ надлежна за провођење законских прописа о индиректном опорезивању и политике коју утврди Савјет министара БиХ на приједлог УО, као и за наплату и распоdjелу индиректних пореза на територији БиХ.

Имплементирање политике индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини резултирало је успоставом функције УИО на територији БиХ, доношењем законских прописа о индиректном опорезивању као оквира за успостављање јединственог система индиректног опорезивања у БиХ. На овај начин је обезбијеђена подршка функционисању јединствене економске територије БиХ и њеној макроекономској стабилности и фискалној одрживости. Индиректни порези за чију наплату је надлежна УИО обухватају увозне и извозне дажбине, порез на додату вриједност, акцизе и све друге порезе зарачунате на робу и услуге.

УИО је поред Закона о систему индиректног опорезивања у БиХ, одговорна и за провођење других законских прописа који регулишу индиректне порезе и то:

- Закон о царинској политици у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, бр. 58/15). Овим законима се регулише поступак провођења и извршавања активности из области царина, као и основне елементе система царинске заштите привреде БиХ, права и обавезе свих субјеката у царинским поступцима, царинско подручје, царинску линију, царински гранични појас, царински надзор, поступак царинења робе и друге институте који регулишу систем царинске заштите.

- Закон о царинској тарифи („Службени гласник БиХ“, број 58/12) регулише тарифну и статистичку номенклатуру и царинску тарифу у БиХ која подразумијева и царинску стопу за успостављање царинске дажбине које се законски потражују и наплаћују на робу која је предмет царинења.

- Закон о царинским прекршајима („Службени гласник БиХ“ бр. 28/22) уређује царинске прекршаје које учини правно и физичко лице на царинском подручју БиХ у примјени Закона о царинској политици БиХ и прописа донесених на основу тог закона, прописују казне и мјере за учињени прекршај и надлежност за вођење поступка.

- Закон о порезу на додату вриједност („Службени гласник БиХ“, бр. 9/05, 35/05, 100/08 и 33/17) који уводи обавезу и регулише систем плаћања пореза на додату вриједност на територији БиХ.

- Закон о поступку индиректног опорезивања („Службени гласник БиХ“, бр. 89/05 и 100/13), који уређује поступак утврђивања, наплате и контроле индиректних пореза.

- Закон о акцизама у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, бр. 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 и 50/22) уређује опорезивање промета и увоза одређених врста производа (акцизних производа) посебним обликом пореза - акцизом.

- Закон о поступку принудне наплате индиректних пореза („Службени гласник БиХ“, бр. 89/05 и 62/11) уређује поступак принудне наплате индиректних пореза, осталих прихода и такси за које је УИО надлежна.

- Закон о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода („Службени гласник БиХ“, бр. 55/04, 24/07, 49/09 и 91/17) који уређује начин уплате индиректних пореза, осталих прихода и такси, вођење јединственог рачуна, дозначавање и расподјелу прихода корисницима прихода.

Поред законских прописа из области индиректних пореза УИО у извршавању послова свог мандата примјењује и друге прописе који егзистирају у правном систему Босне и Херцеговине.

Надлежност, организација, руковођење, права и дужности запослених, управљање људским потенцијалима и друга питања која се односе на функционисање УИО дефинисана су Законом о Управи за индиректно опорезивање („Службени гласник БиХ“ број 89/05).

Ефикасно извршавање послова из оквира мандата УИО и пружање подршке функционисању јединствене економске територије у БиХ омогућено је успостављањем организационе структуре УИО на економским принципима, која је детаљније уређена Правилником о унутрашњој организацији у УИО („Службени гласник БиХ, број 29/13, 11/16, 72/16, 47/17, 55/17, 41/19, 43/21 и 71/21).

Послове из своје надлежности УИО обавља у сједишту путем основних организационих јединица успостављених у оквиру пет сектора по оперативним областима дјеловања: царине, порези, провођење закона, пружања услуга и информационе технологије као подршка јединственом функционисању на цијелој територији БиХ, четири одјељења, Кабинет директора и путем унутрашњих организационих јединица успостављених у оквиру основних организационих јединица. Извршавање послова ван сједишта УИО организовано је у оквиру регионалног центра у Бања Луци, Сарајеву, Мостару и Тузли и њихових унутрашњих организационих јединица, те кроз функционисање 36 царинских испостава, 66 царинских реферата и 28 граничних прелаза за погранични промет.

УИО о извршавању послова из оквира законом утврђене надлежности, о финансијском стању и проведеним активностима у области провођења законских прописа о индиректном опорезивању извјештава УО и Савјет министара БиХ.

Полазећи од Стратешког оквира институција БиХ до 2030. године, задатак УО и УИО је да у оквиру својих законских овлаштења допринесу остварењу стратешког циља: *Транспарентан, ефикасан и одговоран јавни сектор*, са утврђеним приоритетом: *Унаприједити одговорност у области јавних финансија*.

Остваривање овог циља захтијева развијање модерног пореског система и усклађивање прописа у области индиректних пореза са прописима ЕУ, њихову досљедну provedбу у циљу ефикасније наплате пореских прихода.

УО, као орган надлежан за креирање и предлагање политике индиректних пореза континуирано анализира рад УИО, прати примјену прописа из области индиректних пореза, прати остварење финансијских ефеката и анализира захтјеве пословне заједнице у БиХ, те утврђује приједлог мјера које ће допринијети остварењу стратешког циља и отклонити могуће негативне импликације на јавне приходе.

Поглавље 2. Визија и мисија

Визија УИО : Модерна, кредибилна и услужно оријентисана Управа за индиректно опорезивање.

Мисија УИО је ефикасна наплата индиректних пореза кроз висок ниво добровољног поштовања прописа.

Поглавље 3. Учесници и партнери

Основна улога УИО у систему индиректног опорезивања је да у оквиру законом утврђених надлежности проводи прописе који регулишу област индиректних пореза и да буде на услузи пореским обвезницима, грађанима, свим органима и институцијама у остваривању њихових права и извршавања обавеза из области индиректних пореза.

У реализовању активности из оквира мандата УИО кључна је улога УО чије надлежности су дефинисане чланом 14. Закона о систему индиректног опорезивања у БиХ. УО је, између осталог, надлежан за утврђивање приједлога политике о индиректном опорезивању за провођење у цијелој БиХ, на чији приједлог политику утврђује Савјет министара БиХ.

Развој и функционисање УИО се одвија у законом прописаним оквирима и утврђеним политикама о индиректном опорезивању са циљем модернизације рада и ефикасног и одговорног провођења политике индиректног опорезивања, успостављања партнерског односа са пословном заједницом у БиХ и пружања помоћи обвезницима индиректних пореза у примјени прописа о индиректним порезима. У ту сврху ће се наставити са развијањем и успоставом аутоматизованих пословних процеса, побољшање квалитета пружања услуга обвезницима индиректних пореза, поједностављење поступака за поуздане пословне субјекте за олакшавање трговине уз одговарајуће контролне мјере, те јачање интегритета запослених.

УИО има одговорност за општу заштиту друштва, здравља људи, заштиту животне средине и културне баштине, која подразумијева спрјечавање трговине илегалних и забрањених роба. Надаље УИО има обавезу да обезбиједи континуитет пословања, односно несметано одвијање свих пословних процеса УИО, како у нормалним околностима пословања, тако и за случај појаве неких непредвиђених околности.

За успјешан развој и модернизацију УИО и остваривање специфичних циљева, поред подршке УО, неопходно је провођење континуиране сарадње са другим законодавним и извршним органима власти у БиХ, као и са правосудним органима, те полицијским агенцијама, пореским управама ентитета и Брчко дистрикта и инспекцијским службама, да би се предуприједили или спријечили евентуални појавни облици сиве економије и пореске евазије.

Поглавље 4. Основна програмска одређења

Средњорочни циљ: **Стабилан и транспарентан систем финансирања Босне и Херцеговине, управљање и контрола јавних финансија и испуњење међународних обавеза.**

Од успоставе функције УИО и увођења пореза на додату вриједност у БиХ од 01.01.2006. године па даље кроз године функционисања интенција је на развијању политике индиректних пореза која ће успоставити функционисање модерног система индиректних пореза на цијелој територији БиХ, с којим ће једнако бити задовољни корисници прихода од индиректних пореза и обвезници индиректних пореза.

Ефикасно функционисање система индиректног опорезивања обезбјеђује економску и финансијску стабилност Босне и Херцеговине и основни је извор финансирања државе Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко Дистрикта, као и испуњења међународних обавеза.

Управни одбор и УИО, у оквиру својих надлежности, проводе активности из области индиректних пореза чији крајњи резултат ће допринијети успјешној реализацији средњорочног циља за који су ове институције надлежне.

Специфични циљ 1.1. **Ефикасно и одговорно провођење политике индиректног опорезивања**

Основна улога УИО у систему индиректног опорезивања је обезбјеђивање досљедне примјене утврђене политике индиректних пореза и прописа о индиректним порезима у циљу правилног обрачуна и наплате индиректних пореза. Успјешност реализације овог циља захтијева стандардизацију пословних процеса као допринос смањењу степена дискреционих овлаштења запослених и елиминисање простора за коруптивно дјеловање; наставак развијања потпуне аутоматизације пословних процеса УИО, увођења електронског пословања и електронског подношења пореске и царинске пријаве; побољшање квалитета услуга за обвезнике индиректних

пореза у смислу јачања професионалног и стручног односа запослених у провођењу поступака индиректних пореза и скраћивања временског периода провођења истих.

Програм 1.1.1. Развијање учинковитог прикупљања индиректних пореза

УИО своје расположиве капацитете усмјерава на наплату прихода од индиректних пореза како би реализовала наплату пројектованих прихода у складу са ревидираним пројекцијама наплате прихода од индиректних пореза за период 2022-2025. године, припремљеним од стране Одјелјења за макроекономску анализу Управног одбора УИО октобра 2022. године.

УИО предузима радње у правцу побољшања организационе структуре и систематизованих радних мјеста у складу са обимом и потребама за обављање послова основне дјелатности, побољшања система одговорности свих нивоа руковођења. Да би се обезбиједила што ефикаснија наплата индиректних пореза, поред информатичке и материјално-техничке подршке, посебна пажња се посвећује уједначеном поступању у примјени прописа о индиректним порезима и квалитету провођења царинских и пореских процедура, побољшању нивоа стручности запослених, те кроз појачане мјере надзора над примјеном прописа о индиректним порезима. За потпуну имплементацију Закона о царинској политици у БиХ и његовог проведбеног прописа и у циљу обезбјеђења једнообразне примјене тих прописа на цијелом царинском подручју БиХ потребно је наставити са обезбјеђивањем услова за увођење електронског пословања, односно електронско подношење царинске пријаве, израдити потребна упутства, што укључује и царинска поједностављења. Наставиће се са унапрјеђењем анализе ризика и утврђивања критерија селективитета у области царина, како у смислу нормативног уређења, тако и на унапрјеђењу апликативног модула.

У области пореза проводиће се даље активности на увођењу електронског пословања и електронског подношења пореске пријаве, унапрјеђењу аутоматизације пословних процеса, скраћивање временског периода уписа у јединствени регистар обвезника индиректних пореза и побољшању квалитета законских и подзаконских прописа.

УИО ће посебну пажњу посветити развоју анализе и управљања ризицима, који ће бити фокусиран на перманентно праћење, предвиђање и превенцију евентуалних ризика као и развијање стратегија за побољшање пореске дисциплине као одговора на ризике. У области ПДВ-а усвојен је CRM (Compliance Risk Management) приступ управљања ризицима у складу са препорукама ОЕСД-а, што подразумијева систематску анализу ризика по врстама и то: ризик уписа у регистар пореских обвезника, ризик подношења пореских пријава, ризик тачног пријављивања и ризик плаћања обавеза, док је у области царина усвојен приступ управљања ризицима у складу са праксом Свјетске царинске организације. У правцу даљег унапређења CRM приступа донесена је и проводи се Стратегија унапређења поштовања прописа о индиректном опорезивању, којом се дефинишу различите активности у циљу остварења позитивног утицаја на перцепцију пореских обвезника о значају поштовања и извршавања обавеза и садржи сет проактивних (комуникација, информисање и разне услуге) и реактивних (контрола и принуда) мјера, намијењених различитим сегментима пореских обвезника. Стратегија се доноси континуирано као јединствен документ на нивоу УИО и обухвата активности усмјерене ка унапређењу поштовања прописа у области пореза и царина. Ове активности доприносе унапрјеђењу квалитета у изради плана контрола и стварању регистра ризика и база неправилности реализације контролних активности и побољшања ефеката контрола. Циљ је да се смањи вријеме потребно за обраду царинских пријава, као и вријеме пружања осталих услуга, како би се допринијело смањењу трошкова за привредне и економске субјекте. Наставиће се са активностима посвећеним провођењу информативних кампања да би се обвезницима испуњење обавеза учинило лакшим и осигурало боље познавање припадајућих права и обавеза (објављивање упутстава, информација, подсјетника, ажурирање базе често постављених питања и сл.).

Континуирано повођење стручне едукације пореских и царинских инспектора, као и стандардизација процедура у поступку контрола доприносе уједначавању праксе рада и једнообразном поступању.

Посебна пажња се посвећује стању принудне наплате дуга индиректних пореза и у том смислу проводе се редовне анализе и предузимају мјере за уједначеним поступањима у провођењу поступака принудне наплате у смислу јединствене примјене прописа и поступања у овој области, код свих организационих јединица које обављају те процесе. Утиче се на провођење мјера принуде континуираним праћењем рада и извјештаја о раду о постигнутим ефектима путем

пљенидби у поступку принуде наплате, као и континуирано провођење анализе предмета код којих су исцрпљена сва законска средства наплате дуга. Надаље, предлагањем нове организационе структуре у области принудне наплате обезбједиће се услови за бољу функционалну повезаност организационих јединица за принудну наплату, као и побољшање могућности праћења рада и одговорности.

Такође, провођење плана кадровског јачања организационих јединица за управно рјешавање, посебно другостепено управно рјешавање циљ је да се обезбједи услови за успоставу ажурности за управно рјешавање у законом прописаним роковима.

У области идентификације и елиминације свих облика незаконитог обављања дјелатности се приоритетно усмјеравају у правцу сузбијања кријумчарења, сиве економије и пореске евазије. Приоритет ће бити на откривању и спрјечавању повреда прописа и дјела која се односе на илегалне активности у вези промета роба којима се причињавају штете по буџет, а све у циљу заштите друштва, као и јавних прихода. У оквиру ових активности континуирано ће се проводити надзор над примјеном прописа из области индиректних пореза у циљу откривања, истраживања и процесуирања прекршаја посебно на сузбијању нелегалног промета роба без поријекла на територији БиХ, са посебним акцентом на недозвољеном промету акцизних производа првенствено духана и духанских прерађевина, као и откривање и спрјечавање кријумчарења и илегалног прекограничног промета роба. Фокус контрола ће бити и дјела која се односе на илегалне активности у вези увоза роба који је забрањен или је ограничен, као и оних које су повезане са робом којом се угрожава заштита и сигурност друштва и тржишта (оружје, дрога, прекурсори, лијекови, робе којом се повређује право интелектуалног власништва и др.).

На царинским локацијама УИО, настављају се активности на откривању и спрјечавању кријумчарења и илегалног прекограничног промета разних врста роба, нелегалног преноса „готовине“, повреде права интелектуалне својине и свих видова незаконитости из надлежности УИО, те с тим у вези процесуирању починилаца кривичних дјела „кријумчарења“ и „царинских превара“, као и царинских прекршаја. Приликом планирања активности на локацијама УИО, осим редовног увоза који се односи на стављање робе у слободан промет, посебан акценат ће се ставити и на провјере свих других царинских поступака. У том смислу, посебна пажња ће се посветити извозу у смислу поврата ПДВ-а, али и провозу, царинском складиштењу, унутрашњој обради као и свим другим одобреним царинским поступцима. Наставиће се са употребом мобилних скенера за преглед контејнера/возила, затим скенера за преглед пртљага, као и континуирана употреба друге специјалистичке опреме, уређаја и алата за неинтрузивне контроле. Наведено подразумијева и континуирану употребу возила и опреме за детекцију гама и неутронског зрачења, који ће бити у функцији спрјечавања незаконитог трговања нуклеарним и осталим радиоактивним материјалом на царинском подручју Босне и Херцеговине. У циљу ефикаснијег кориштење наведене опреме проводиће се континуирана обука службеника. У вези са царинским преварама на интернету и сајбер криминалу пажња ће се посветити предузимању радњи, мјера и активности у циљу истраживања, откривања, спрјечавања и процесуирања ових криминалних активности по питању незаконитости у вези с индиректним опорезивањем. За успјешну реализацију ових активности планира се набавка материјално-техничке опреме, те континуирана едукација запослених, који ће радити на овим пословима. Такође, настојаће се идентификовати модалитети извршења кривичног дјела „порезне утаје или преваре“, те и даље предузимати активности у циљу спрјечавања остваривања незаконитог поврата ПДВ, односно неприказивања оствареног опорезивог промета у пословним евиденцијама, те самим тим непријављивања обавеза по основу ПДВ-а. Посебан акценат ће бити стављен на праћење и откривање нелегалних токова роба, незаконитих раздужења и момената прекида ланца ПДВ-а, праћења неосновано исказаних износа за поврат ПДВ-а, као и на прикупљању информација о непријављивању чињеница које су од значаја за утврђивање ПДВ обавеза, те о лажним подацима кориштеним за обрачун, исказивање и плаћање ПДВ-а, нарочито водећи рачуна о уоченој појави удруживања криминалних група (повезаних на читавом подручју БиХ) са циљем регистровања „фиктивних фирми“ ради утаје што већих износа индиректних пореза. Континуирано ће се проводити оперативна сарадња унутар УИО, провођењем заједничких оперативних акција са запосленим из свих надлежних организационих јединица. Наставиће се са јачањем оперативне сарадње са другим агенцијама за провођење закона у циљу спрјечавања незаконитих активности и борбе против свих облика привредног и организованог криминала и корупције, размјеном обавјештајних информација као и провођењем заједничких оперативних акција у вези најсложенијих кривичних дјела која узрокују велике штете по буџет, првенствено са Државном

агенцијом за истраге и заштиту и Граничном полицијом БиХ, али и са ентитетским и кантоналним МУП-овима, Полицијом Брчко дистрикта БиХ, те инспекцијским органима свих нивоа у БиХ.

Како би се оствариле наведене активности и допринијело реализацији постављених циљева и програма проводиће се континуирана сарадња са Тужилаштвом БиХ и Судом БиХ, као и са другим правосудним институцијама по питању истраживања, обједињавања и координације предмета, односно идентификације и обједињавања комплексних облика превара и организираног криминала на нивоу БиХ, те с тим у вези ефикасног процесуирања кривичних дјела и прекршаја из области индиректних пореза.

Одговарајућа сарадња ће се остварити са сусједним земљама и њиховим царинским и пореским администрацијама, те интензивирати сарадња са Царинским управама Републике Хрватске, Републике Србије и Републике Црне Горе кроз провођење заједничких оперативних акција, те размјену обавјештајних података путем именованих контакт тачака одређених испред ових управа. Континуирано ће се проводити активности на прикупљању и размјени обавјештајних информација, посебно информација о модалитетима пореских превара, те њихова обрада (анализа) у циљу пружања помоћи на откривању и процесуирању прекршаја и кривичних дјела из области индиректних пореза.

За потребе међународне сарадње и борбе на превенцији и санкционисању незаконитости из надлежности УИО, наставиће се са активностима учешћа у припреми, организацији, координацији и реализацији међународних оперативних акција усмјерених на спрјечавање и откривање кријумчарења роба и царинских превара које су организоване од стране Свјетске царинске организације, UNODC-а, Interpol-а, Europol-а и SELEC-а.

Наставиће се са промовисањем отворене линије СТОП-ШВЕРЦУ, позивањем грађана и привредних субјеката да путем отворене линије пријављују информације о пореским и царинским преварама, нелегалној трговини, те било ком другом облику криминала и корупције. Обезбиједити ефикасно функционисање система индиректних пореза у којем ће контролне активности УИО допринијети да обвезници индиректних пореза једнако као што остварују своја права, извршавају и своје обавезе у области индиректних пореза на законит и благовремен начин. Доследно провођење препорука интерне ревизије има превентивно дјеловање у побољшању пословних процеса, укључујући и мјере унутрашње контроле које доприносе законитом функционисању организационих јединица и запослених у извршавању послова из дјелокруга рада.

Циљ је успостављање и унапређење политика и процедура за усмјеравање активности интерне ревизије, у складу са Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије и најбољом професионалном праксом. Интерна ревизија ће посебан акценат ставити на развој људских ресурса (континуирано стручно усавршавање ревизора), унапређење материјално-техничке опремљености, унапређење информатичке подршке, процјену ризика на нивоу пословних процеса и одређивање приоритета функције интерне ревизије који су конзистентни са циљевима институције, извођење појединачних ревизија у складу са прописаном методологијом и стандардима, праћење поступања руководства по препорукама интерне ревизије, изradу и одржавање програма обезбјеђења квалитета и унапређења који обухвата све функције интерне ревизије и редовно извјештавање о вршењу функције интерне ревизије.

Специфични циљ 1.2. Унапређење смјештајних капацитета и квалитета услуга у области индиректних пореза

Циљ је да се обезбиједи услови у информатичком и материјално-техничком смислу за квалитетно провођење прописаних процедура и несметано функционисање УИО. Неопходно је плански наставити са унапрјеђењем стања и изградњом смјештајних капацитета УИО, као и уређењем граничних прелаза у складу са прописаним стандардима. Услови рада су од знатног утицаја на квалитет извршавања послова из дјелокруга рада УИО, те на ниво задовољства обвезника индиректних пореза, као и других корисника услуга које УИО пружа. Посебна пажњу је потребно посветити улагањем у људске ресурсе ради унапрјеђења стручности и професионалности у провођењу пословних процеса, јачања потребних компетенција и интегритета запослених.

Побољшање квалитета услуга пореским обвезницима кроз скраћивање времена за рјешавање захтјева пореског обвезника, укључујући и упис у Јединствени регистар обвезника индиректних пореза, квалитету и једнообразности достављених одговора, стварање базе одговора и праксе поступања у истовјетним или сличним случајевима. Посебна пажња се посвећује побољшању квалитета интернет странице УИО, припреми брошура по питањима из области индиректних

пореза, унапрјеђењу комуникација, унапрјеђењу нормативног уређења у области индиректних пореза са јасним и недвосмисленим нормама и побољшање у поштивању рокова за управна рјешавања.

Обезбјеђивање досљедне примјене прописа о индиректним порезима и увођење поједностављења одређених процедура уз испуњење прописаних услова, поред доношења прописа потребних за побољшање нормативног уређења у области индиректних пореза потребно је унаприједити организациону структуру и систематизовати адекватан број извршилаца доношењем и имплементирањем новог Правилника о унутрашњој организацији у УИО и континуирано проводити едукације запослених и осталих учесника у поступку индиректног опорезивања. Континуирано се проводи анкета пореских обвезника у циљу добијања информација о квалитету услуга УИО, као и информације о томе што би Управа могла побољшати у пружању услуга пословној заједници. Наставиће се са побољшањем квалитета и редовним ажурирањем веб портала УИО (екстерна и интерна веб страница Управе). Опремљен је Сервис центар у РЦ Сарајеву, те ће се наставити са активностима опремања Сервис центра у РЦ Мостар, Бањалука и Тузла.

Програм 1.2.1. Повећање ефикасности капацитета за прикупљање индиректних пореза

Наставиће се са активностима које ће допринијети увођењу електронског документа и обезбиједити несметано електронско подношење царинске и пореске пријаве. УИО је добила статус сертификованог овјериоца за издавање квалификованих потврда и у наредном периоду наставиће се са активностима за обезбјеђивање услова за развој електронског пословања УИО. На основу поднесених захтјева издају се квалификоване електронске потврде на смарт картицама у сврху коришћења електронских услуга УИО. Континуирано ће се проводити унапрјеђење постојећих апликација, развој и доградња истих у циљу обезбјеђивања услова за несметано функционисање и ефикасну наплату индиректних пореза, као и развој и имплементација Интегрисане аналитичке платформе у Информационом систему УИО. Посебну пажњу је потребно усмјерити на развој апликације која ће олакшати управљање људским потенцијалима УИО. Наставиће се са активностима на обезбјеђивању функционисања резервне локације података из информационог система УИО у РЦ Мостар (резервна локација) и РЦ Сарајево (бацкуп локација), као и активностима управљања и администрирања системом видео надзора на свим граничним прелазима као и на локацијама гдје је УИО закупопримац, односно гдје је закуподавац власник система. Предузимаће се активности на даљем унапрјеђењу апликација и царинских и пореских информационих подсистема које УИО користи у извршавању послова из своје надлежности у смислу прилагођавања важећим прописима као и будућим новим прописима усклађеним са законодавством Европске уније и технолошком напретку, како би се учинило што успјешнијим функционисање УИО у свим сегментима и обезбиједили услове за увођење олакшица у пословању пореских обвезника и запослених у УИО.

Модернизација и стављање у функцију свих расположивих капацитета УИО је предуслов за успјешно реализовање пројеката, програма, специфичних циљева УИО и у коначници допринос реализовању средњорочног циља УИО. У наредном периоду наставиће се са реализовањем планираних пројеката јавних инвестиција у складу са приоритетним потребама и расположивим финансијским средствима. У сврху модернизације капацитета Управе проводиће се сагледавање потреба за материјално техничком опремљеношћу капацитета УИО, ажурирање истих у смислу утврђивања приоритета, те сачињавање плана јавних набавки и реализација истог у складу са одобреним буџетским средствима.

Програм 1.2.2. Развој ефикасног система пружања услуга обвезницима индиректних пореза

Наставиће се са провођењем активности на праћењу ажурираности мапе пословних процеса на нивоу свих организационих јединица и доношењу интерних процедура које дефинишу начин обављања пословних процеса у УИО у сврху стандардизације пословних процеса и обезбјеђивања једнообразног рада и смањења броја неправилности у раду. На овај начин ће се допринијети да се дискрециона овлаштења запослених сведу на што нижи ниво и смањи простор за коруптивне изазове, те да се превентивно утиче на свијест запослених о значају примјене прописа о индиректним порезима и наплати истих.

Даљим развијањем система интерних контрола и система финансијског управљања и контроле у УИО обезбиједиће се ефикасан надзор над провођењем прописаних процедура и рационализацији трошкова пословања.

Посебну пажњу је потребно усмјерити на развој људских ресурса у УИО, те поред развијања компетенција запослених и утицаја на јачање интегритета, смањивања коруптивних дјеловања и јачања поштивања Кодекса запослених, неопходна је континуирана анализа стања људских ресурса у погледу задовољавајућег нивоа попуњености у односу на обим послова, стручно оспособљавање извршилаца за обављање специфичних послова који захтијевају посебна стручна знања из одређених области дјеловања УИО. Континуирано планско провођење стручне едукације запослених ради побољшања квалитета рада и пружања услуга. Фокусирање на унапрјеђењу квалитета одговора по захтјевима пореских обвезника и поступање по истим у што краћем временском периоду, те успоставити и редовно ажурирати базу одговора.

Провођење редовног ажурирања Плана континуитета пословања УИО и Плана заштите и спасавања како би се предуприједиле евентуалне негативне посљедице свих потенцијалних ванредних догађаја и хазарда на пословање УИО и обезбиједило несметано одвијање пословних процеса УИО.

Промовисање и провођење програма овлашћених привредних субјеката (АЕО) у циљу унапређења партнерства са поузданим привредним субјектима. АЕО програм, чији је циљ побољшање безбједности међународног ланца снабдјевања и омогућавање законите трговине, отворен је за све учеснике у ланцу снабдјевања, који испуњавају широки спектар критеријума и на добровољној основи желе бити дио тог програма да би могли користити погодности које пружа статус АЕО прописане царинским прописима.

Провођење плана међусобног признавања (MRN) програма АЕО између СЕФТА страна такође ће још више допринијети јачању парнетских односа. Уговори о међусобном признавању (MRA) олакшавају трговину и промовишу безбједност међународног ланца снабдијевања, јер ће статус АЕО-а додијелен у једној држави пружити погодности и у другој држави.

Обезбиједити ефикасно поступање по захтјевима за упис у регистар обвезника индиректних пореза и континуирано ажурирање регистра обвезника индиректних пореза.

Специфични циљ 1.3. Осигурање макроекономске стабилности и унапрјеђење законског оквира и система расподјеле индиректних пореза

Циљ је обезбиједити економски и финансијски стабилну државу БиХ са њезиним ентитетима и Брчко Дистриктом. Да би допринијели остварењу овог циља УО тежи ка томе да у наредне три године кроз до сада стечено искуство и континуирану анализу стања у области индиректних пореза, сагледавајући реалне могућности и утицаје вањских фактора (политичке, економске, привредне и др.), користећи позитивна искуства других европских држава и препорука Међународног монетарног фонда и поштујући обавезе које проистичу из Споразума о стабилизацији и придруживању потписаног између БиХ и ЕУ обезбиједи квалитетне законске прописе о индиректним порезима и отклони недостатке уочене кроз примјену важећих законских прописа и да успостави бољи и квалитетнији законски оквир за функционирање система индиректних пореза у БиХ који ће допринијети макроекономској стабилности БиХ и пружити подршку њеној фискалној одрживости.

Програм 1.3.1. Креирање политике индиректног опорезивања

Креирање политике индиректних пореза захтијева континуирано анализирање трендова у области индиректних пореза и праћење кретања привредних токова у БиХ, у складу са којима ће се вршити прилагођавање прописа потребама и могућностима и стварање квалитетног законског оквира који ће обезбиједити услове за имплементацију ефикасног система индиректног опорезивања и функционисања УИО, као и усклађивање прописа индиректних пореза са ЕУ прописима. Наставиће се са развијањем односа повјерења у области индиректних пореза са пореским обвезницима, односно привредном заједницом и институцијама свих нивоа власти у БиХ кроз обезбјеђивање високог нивоа професионализма УО и УИО у ефикасном и стручном извршавању послова, и кроз истицање значаја добровољног испуњења пореске обавезе утицати на јачање порезне свијести обвезника индиректних пореза, утицати на развој компетенција и јачање интегритета запослених у УИО. Стога УО у креирању, односно предлагању политике индиректних пореза прати и анализира све показатеље и остварене резултате рада УИО у сврху изналажења најбољих рјешења за унапрјеђење рада УИО, посебно у сегментима дјеловања УИО који не дају задовољавајуће резултате.

Такође, УО континуирано прати стање крајње потрошње кроз разматрање извјештаја о проведеним анализама у области крајње потрошње са приједлогом мјера за побољшање и

унапрјеђење стања у овој области. Надаље за потребе фискалних анализа прикупљају се извјештаји о извршењу буџета влада у БиХ и други релевантни показатељи (вањски дуг, владине инвестиције и задужења и др.), те врши макроекономска пројекција, односно пројекција прихода од индиректних пореза, и прати ниво наплате индиректних пореза, укључујући и ниво наплате дуга по основу индиректних пореза.

Поглавље 5. Ресурси и капацитети потребни за постизање циљева

- Предвиђени извори финансирања (буџет, ванбуџетска средства)

Средства потребна за реализацију циљева УО и УИО у највећем проценту обезбјеђују се у складу са Законом о Буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ, те пословање врше путем Трезора БиХ.

Тако су за наредни средњорочни период кроз буџетски захтјев (Инструкција број 1) планирани, осим текућих издатака и капитални издаци за окончање започетих пројеката и покретање нових. Финансирање изградње нових административних капацитета за смјештај и рад запослених, набавка нове и модернизација постојеће опреме, те реконструкција објеката на граничним прелазима у наредном трогодишњем периоду предвиђена је из Буџета БиХ.

Планирано је опремање и управљање смјештајним капацитетима на граничним прелазима и у Управи; односно изградња граничних прелаза Увац, Стрмица, Металка, Присика, Вардиште и Павловића Мост (Попови), адаптација постојећег објекта ЦИ Требиње, Нови Град и Вишеград, реконструкција граничних прелаза Изачић, Рача, Устибар, Ужљебић (Рипач), Орашје; Нови Град и Шамац и наставак имплементације пројекта НЦТС.

- Јачање организационих капацитета потребних за извршење плана

Обезбједити ажурност у доношењу подзаконских прописа из области индиректног опорезивања. Модернизовати организациону структуру УИО, донијети и имплементирати нови Правилник о унутрашњој организацији у УИО, обезбједити адекватан број извршилаца ради омогућавања успостављања напреднијег функционисања свих организационих јединица УИО без потребе премјештаја извршилаца из једне у другу организациону јединицу и ремећења процеса рада у тим организационим јединицама. Побољшати услове рада на граничним прелазима и царинским испоставама.

Поглавље 6. Оквир за праћење провођења плана и евалуацију резултата

- Дефинисање кључних показатеља

УИО ће на основу Акционог плана Средњорочног плана рада УИО сачињавати за сваку годину годишњи програм рада са свим елементима које садржи Акциони план рада Средњорочног плана рада УИО у којем ће разрадити активности по пројектима утврђеним за остварење програма, односно циља. Годишњи програм рада за наредну годину УИО подноси најкасније до 30.07. текуће године на одобравање Управном одбору УИО.

Реализовање постављеног циља (средњорочног и специфичног) се прати кроз показатеље успјеха за мјерење степена достизања циља који ће нам дати информацију о очекиваном стању, док се реализирање програма прати кроз показатеље резултата којим мјеримо излазне резултате (нпр. да ли смо извршили активност или не).

***Средњорочни циљ УИО** – Стабилан и транспарентан систем финансирања Босне и Херцеговине, управљање и контрола јавних финансија и испуњење међународних обавеза.*

***Показатељ успјеха** је проценат расподеле прихода у односу на претходну годину*

***Специфични циљ 1.1.** – Ефикасно и одговорно провођење политике индиректног опорезивања*

***Показатељ успјеха** је проценат реализације бруто прихода у односу на планирани бруто приходи текуће године*

***Програм 1.1.1.** - Развијање ефикасног и учинковитог прикупљања индиректних пореза*

***Показатељ резултата** је проценат наплате нето прихода текуће у односу на претходну годину*

Специфични циљ 1.2. - Унапрјеђење смјештајних капацитета и квалитета услуга у области индиректних

пореза

Показатељ успјеха: реализовани бруто приходи текуће године у односу на реализовани бруто приход претходне године

Програм 1.2.1. Повећање ефикасности капацитета за прикупљање индиректних пореза

Показатељ резултата: Удио утрошених средстава у прикупљеним приходима на јединственом рачуну текуће године (%)

Програм 1.2.2. Развој ефикасног система пружања услуга обвезницима индиректних пореза

Показатељ резултата: Ниво задовољства пореских обвезника квалитетом и интегритетом услуга УИО (анкета задовољства оцјена од 0-5)

Специфични циљ 1.3. Осигурање макроекономске стабилности и унапрјеђење законског оквира и система расподеле индиректних пореза

Показатељ успјеха: финансијски ефекат примјене прописа и/или мјера у области индиректних пореза, који се мјери кретањем нето прихода текуће у односу на претходну годину.

Програм 1.3.1. Креирање политике индиректног опорезивања

Показатељ резултата: Степен реализације усвојених закључака УО

• Методи за прикупљање информација о показатељима

УИО прати реализовање средњорочног плана рада за сваку годину кроз праћење остваривања показатеља успјеха у реализовању утврђених циљева, програма и пројеката. По окончању пословне године, поред изградње годишњег извјештаја о раду, УИО сачињава и извјештај о реализацији средњорочног плана рада који доставља до 15.02. текуће године Министарству финансија и трезора и Дирекцији за економско планирање ради укључивања извјештаја УИО у извјештај о реализацији средњорочног програма рада Савјета министара БиХ. Извјештај о реализацији средњорочног плана рада омогућава евалуацију напретка у остваривању циљева постављених Средњорочним планом рада УИО и анализу адекватности програма и пројеката који су утврђени за остваривање циља, док се кроз извјештај о резултатима рада на годишњем нивоу прати реализација годишњег програма и оцјена показатеља резултата остварених кроз реализацију активности дефинисаних у годишњем програму рада за остваривање циљева, програма и пројеката из средњорочног плана рада. Такође, Одсјек за аналитику и стратешко планирање редовно током године припрема кварталне информације о стању и активностима у УИО, те проводи анализу реализације програма рада на полугодишњем нивоу на основу којих континуирано прати резултате рада и допринос реализацији циљева, програма и пројеката садржаних у средњорочном плану рада.

• Основни закључци претходног Извјештаја о провођењу плана рада

Остварени резултати у наплати прихода од индиректних пореза у износу од 9 милијарди и 926 милиона КМ на Јединственом рачуну представљају потврду успјешности рада УИО у 2022. години и највиши износ наплаћених прихода од индиректних пореза од успоставе УИО до данас. Наплаћени приходи индиректних пореза у 2022. години су за цца 1 милијарду и 481 милион КМ или 17,53% виши у односу на исти период 2021. године, која је такође била рекордна година по оствареним приходима.

Изузетни резултати остварени у наплати прихода од индиректних пореза у 2022. години, у околностима у којима је ова Управа функционисала, заврјеђују пажњу и очекивање од надлежних органа да препознају залагање менаџмента и запослених, као и значаја ове Управе и да обезбиједи услове и омогуће адекватно вредновање рада и побољшање финансијског положаја запослених у УИО, те да искажу већу посвећеност и разумијевање потребама УИО за њезин даљи развој и напредак.

У даљем функционисању УИО ће наставити да кроз добро организован и дисциплинован рад обезбиједи успјешну реализацију планираних активности које је потребно усмјерити у правцу

очувања и развоја капацитета, посебно на јачању људских ресурса, на увођењу електронског пословања и олакшавању комуникације са обвезницима индиректних пореза, на увођењу поједностављених процедура, на побољшању квалитета услуга и њиховим промовисањем у јавности, на побољшању нормативних рјешења и унапрјеђењу рада у сегментима у којима су у извјештајном периоду уочене одређене слабости.

● Проблеми у провођењу

Анализирајући функционисање УИО и околности у којима се одвијају пословни процеси УИО идентификовани су ризици који представљају пријетњу за остваривање оперативних и стратешких циљева УИО, као и њезином даљем напретку и модернизацији, а то су:

-Недовољан број извршилаца посебно у области: управног рјешавања; ревизије и контроле; принудне наплате, анализе ризика; у области царина и пореза и др.

- У УИО је у току 2022. године за 146 запослених престао радних однос по разним основама, при чему је обим послова у УИО знатно повећан и пословне активности су све сложеније у односу на раније године функционисања ове Управе, која чињеница није пропраћена ангажовањем довољног броја извршилаца и адекватном организационом структуром што знатно отежава ефикасно и ефективно извршавање послова из надлежности УИО.

- Неповољна старосна структура запослених у УИО, (проведена анализа старосне структуре запослених у УИО показује да од укупног броја запослених извршилаца 44% запослених су старости 50 и више година; да подаци показују да у неколико задњих година пословања УИО сваке године остане без цца 100 запослених којима је радни однос престао по различитим основама (пензионисање; споразумни прекид радног односа; смрт запосленог и др.). Овакво стање старосне структуре запослених у УИО захтијева озбиљно бављење овом проблематиком у циљу благовременог обезбјеђивања стручних кадрова за обављање послова који захтијевају посебне врсте знања и искуства у сегментима из области индиректних пореза, које искуство се стиче кроз вишегодишњи рад на конкретним пословима;

- Информатичка опрема нема задовољавајуће перформансе.

- У информационом систему УИО нису развијени модули за анализу ризика нити УИО располаже са БИ софтвером којим би се олакшао рад са великим базама из бројних апликација

- Већи број службених возила је с обзиром на годину производње и велику пређену километражу упитне техничке исправности, те је недовољан број возила за теренски рад;

- Недостатак адекватне финансијске мотивације за рад, ниске плате у односу на сложеност послова које запослени у УИО обављају.

- Неадекватна опремљеност граничних прелаза и царинских терминала усљед недостатка финансијских средстава.

Прилог:

- Акциони план Средњорочног плана рада УИО и УО 2024 - 2026. година

Број: _____/23

Датум: _____ 2023. године

ДИРЕКТОР

Др Зорн Тегелтија